2024-ലലെ 32-ാ◌ാ◌ാ◌ം ആകക

2024-ലലെ കകേരള കേന്നുകോലെലി പ്രജനന ആകകക*

കകേരള സാംസാനതക മലികേച്ച ഇനാം കേന്നുകോലെലികേലള വര്‍ദലിപലിക്കുന്നതക ലെകക്ഷ്യമലിടക പ്രജനനതലിനുപകയാഗലിക്കുന്ന വലിത്തുകോളകേളലില്‍ നലിന്നുള്ള ബബീകജാല്‍പാദനാം, ബബീജമാത്രകേളുലടെ സാംസ്കരണാം, കശേഖരണാം, വലില്‍പന, വലിതരണാം കൂടൊലത കൃത്രലിമ ബബീജാധാനാം തുടെങ്ങലിയ പ്രജനന പ്രവൃതലികേളും കേന്നുകോലെലി പ്രജനനവാം അനുബന്ധ പ്രവര്‍തനങ്ങളും നലിയനലിക്കുന്നതലിനും ഇവയുമായലി ബന്ധലപട കോരക്ഷ്യങ്ങള്‍ക്കും കവണലി വക്ഷ്യവസ ലചെയ്യുന്നതലിനുള്ള

ഒരു

ആകകക

പബീഠലികേ .-കകേരള സാംസാനതക മലികേച്ച ഇനാം കേന്നുകോലെലികേലള വര്‍ദലിപലിക്കുന്നതകലെകക്ഷ്യമലിടക പ്രജനനതലിനുപകയാഗലിക്കുന്ന വലിത്തുകോളകേളലില്‍ നലിന്നുള്ള ബബീകജാല്‍പാദനാം,ബബീജമാത്രകേളുലടെ സാംസ്കരണാം, കശേഖരണാം, വലില്‍പന, വലിതരണാം കൂടൊലത കൃത്രലിമബബീജാധാനാം തുടെങ്ങലിയ പ്രജനന പ്രവ ൃതലികേളും കേന്നുകോലെലി പ്രജനനവാം അനുബന്ധപ്രവര്‍തനങ്ങളും നലിയനലിക്കുന്നതലിനും ഇവയുമായലി ബന്ധലപടകതാ അതലിനകആനുഷാംഗലികേമായകതാ ആയ കോരക്ഷ്യങ്ങള്‍ക്കും കവണലി വക്ഷ്യവസ ലചെകയ്യേണതകയുക്തമായലിരലിക്കുകേയാല്‍;

ഭാരത റലിപബലിക്കലിലന്റെ എഴുപതലിയഞ്ഞാം സാംവത്സരതലിൽ താലഴെപറയുാം പ്രകോരാംനലിയമമുണ്ടാക്കുന്നു:-

*2024 നവാംബർ 15-ാാാാം തബീയതലി ഗവർണ്ണറ ുലടെ അന ുമതലി ലെഭലിക ുകേയ ുാം 2024 നവാംബർ 20-ാാാാം തബീയതലിയലിലലെ3696-ാാാാം നമ്പർ കകേരള അസാധാരണ ഗസറായലി പ്രസലിദ്ധബീകേരലിക ുകേയ ുാം ലചെയക ത ു.

അദക്ഷ്യായാം 1

പ്രാരാംഭാം

1. ചുരുകകപരുാം പ്രാരാംഭവാം.—(1) ഈ ആകലിനക 2024-ലലെ കകേരള കേന്നുകോലെലി പ്രജനനആകകക എന്നക കപരക പറയാാം.

(2) ഇതക സർകാർ, ഔകദക്ഷ്യാഗലികേ ഗസറക വലിജ്ഞാപനാം വഴെലി, നലിശ്ചയലിക്കുന്ന തബീയതലി മുതൽ പ്രാബലെക്ഷ്യതലിൽ വരുന്നതാണക.

2. നലിർവ്വചെനങ്ങൾ.— ഈ ആകലിൽ, സന്ദർഭാം മറക വലിധതലിൽ ആവശേക്ഷ്യലപടൊതപകാം,—

(എ) "കൃത്രലിമ ബബീജാധാനാം (എ.ലഎ .)" എന്നാൽ സാകങ്കേതലികേ വലിദക്ഷ്യയലിലൂലടെ, പ്രജനന പ്രായലമതലിയ ഉരുകളുലടെ ഗർഭാശേയതലിൽ വലിത്തുകോളകേളുലടെ ബബീജമാത്രകേൾ കൃത്രലിമമായലി നലികകപലിക്കുന്ന പ്രവൃതലി എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

വലിശേദബബീകേരണാം.— ഈ ഉപഖണ്ഡതലിലന്റെ ആവശേക്ഷ്യതലികലെകക, "ഉരു" എന്നാൽ പശ, കേലിടൊരലി, എരുമ, എരുമ കേലിടൊരലി എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ബലി) "എ.ഐ. കകേനാം" എന്നാൽ കൃത്രലിമ ബബീജാധാനതലിനുകവണലി ബബീജാം സൂകലിക്കുന്നതുാം വലിനലികയാഗലിക്കുന്നതുമായ ഏലതാരു പരലിസരവാം എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(സലി) "അകതാറലിറലി" എന്നാൽ ആകലിലന്റെ 3-ാാാാം വകുപക പ്രകോരാം

രൂപബീകേരലികലപട കേന്നുകോലെലി പ്രജനന നലിയനണ അകതാറലിറലി എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഡലി) "അാംഗബീകൃത ഇൻലസമലികനറർ" എന്നാൽ ലവററലികനറലിയൻ,

മൃഗസാംരകണ വകുപലിൽ കസവനമനുഷലിക്കുന്ന ഫബീൽഡക ആഫബീസർ, അസലിസ്റ്റന്റെക ഫബീൽഡക ആഫബീസർ, ലലെവക കസ്റ്റാകക ഇൻലസ്പെക്ടർ, അകതാറലിറലിയലിൽ നലികന്നാ അകതാറലിറലിയുലടെഅാംഗബീകോരമുള്ള സാപനതലിൽ നലികന്നാ പരലിശേബീലെനാം ലെഭലിച്ച എ. ഐ. ലടെകബീഷക്ഷ്യൻഎന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഇ) "കേന്നുകോലെലി" എന്നാൽ പശ, കോള, കേലിടൊരലി, എരുമ, കപാതക, എരുമ കേലിടൊരലിഎന്നലിവ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(എഫക) "കേന്നുകോലെലി ബബീഡർ" എന്നാൽ കേന്നുകോലെലി പ്രജനനപ്രവർത്തനങ്ങളലിൽ ഏർലപടലിരലിക്കുന്ന ഏലതങ്കേലിലാം ആൾ, സാംഘടെന, സാപനാംഅലല്ലെങ്കേലിൽ ഏജൻസലി എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ജലി) "കേന്നുകോലെലി പ്രജനനാം" എന്നാൽ വലിത്തുകോളകേൾ, ബബീജമാത്രകേൾഅലല്ലെങ്കേലിൽ ഭ്രൂണങ്ങൾ എന്നലിവ ഉപകയാഗലിച്ചക കേന്നുകോലെലികേളലിൽ നടെത്തുന്ന പ്രജനനപ്രവൃതലികേൾ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(എച്ചക) "പ്രജനന നയാം" എന്നാൽ സാംസാനലത കേന്നുകോലെലികേളുലടെപ്രജനനവാം വർകഗാദാരണവാം ലമച്ചലപടുത്തുന്നതലിനക കവണലി കോലൊകോലെങ്ങളലിൽസർകാർ പുറലപടുവലിക്കുന്ന കേന്നുകോലെലി പ്രജനന നയാം എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഐ) "സാകക്ഷ്യലപടുതലിയകോള" എന്നാൽ അകതാറലിറലിയുലടെമാനദണ്ഡങ്ങൾകക അനുസൃതമായലി നലിർദലിഷ്ട കേന്നുകോലെലി ഇനതലിനായുള്ളബബീകജാൽപാദനതലിനക അകതാറലിറലി സാകക്ഷ്യലപടുതലിയ വലിത്തുകോള എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ലജ) "ലചെയർകപഷ്ലണ" എന്നാൽ അകതാറലിറലിയുലടെ ലചെയർകപഷ്ലണഎന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ലകേ) "ഭ്രൂണാം" എന്നാൽ കേന്നുകോലെലികേളുലടെ അണ്ഡാം, ബബീജാം എന്നലിവയുലടെസങ്കേലെനതലിലൂലടെ ഉണാകുന്നതക എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(എൽ) "വലിദഗ്ദ്ധൻ" എന്നാൽ അകതാറലിറലി നലിർകദശേലിച്ച ആവശേക്ഷ്യകേതകേൾ നലിറകവറ്റുന്ന ഒരു വലിദഗ്ദ്ധൻ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(എാം) "സർകാർ" എന്നാൽ കകേരള സർകാർ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(എൻ) "മലിസക ബാൻഡഡക ബബീജാം" എന്നാൽ വലിത്തുകോളയുലടെ ബബീജമാത്രകേളുലടെ ഡലി.എൻ.എ. ലപ്രാലഫൽ, ലസമൻ കസ്റ്റഷലന്റെ കരഖകേളലികലൊ ലസമൻ കസായലികലൊ കരഖലപടുതലിയലിട്ടുള്ള ബബീജമാത്രകേളുലടെ ഡലി.എൻ.എ. ലപ്രാലഫലമായലി ലപാരുതലപടൊതതക എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഒ) "ലപഡലിഗലി" എന്നാൽ കോള, പശ, കപാതക, എരുമ എന്നലിവയുലടെ വാംശോവലെലിയുലടെ ജനലിതകേ ഘടെനയുലടെ വലിശേദാാംശേങൾ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(പലി) "പരലിസരാം" എന്നാൽ ബബീജമാത്രകേളുലടെ ഉൽപാദനാം, സാംഭരണാം, വലിതരണാം, വക്ഷ്യാപാരാം അലല്ലെങ്കേലിൽ വലിനലികയാഗാം എന്നലിവയായലി ഉപകയാഗലിക്കുന്ന ഏലതങ്കേലിലാം സലൊം, ഭൂമലി, മുറാം, ലകേടലിടൊം എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(കേക) "നലിർണ്ണയലികലപട" എന്നാൽ ഈ ആകലിൻ കേബീഴെലിൽ ഉണാകലിയലിട്ടുള്ള ചെടങളാൽ നലിർണ്ണയലികലപട എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ആർ) "അാംഗബീകൃത ലെകബാറടറലി" എന്നാൽ കസ്റ്ററക ഇൻസ്റ്റലിററ്റ്യൂടക കഫാർ അനലിമൽ

ഡലിസബീസസക/റബീജലിയണൽ ഡലിസബീസസക ഡയഗ്നസ്റ്റലികേക ലെകബാറടറലി അലല്ലെങ്കേലിൽ

അകതാറലിറലി കൃതക്ഷ്യമായലി

അധലികോരലപടുതലിയ മകറലതങ്കേലിലാം ലെകബാറടറലി

എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(എസക) "രജലിസാർ " എന്നാൽ അകതാറലിറലിയുലടെ രജലിസാർ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ടെലി) "ബബീജാം" എന്നാൽ വലിത്തുകോളയുകടെകയാ കപാതലിലന്റെകയാ ഏതക

അവസയലിലമുള്ള ബബീജാം അലല്ലെങ്കേലിൽ ലെലിാംഗ നലിർണ്ണയാം നടെതലിയ ബബീജമാത്രകേൾ

എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(യു) "ലസമൻ ബാങ്കേക " എന്നാൽ വലിൽപനകയാ വലിതരണതലികനാ കവണലികേന്നുകോലെലി ബബീജാം സൂകലിച്ചലിരലിക്കുന്ന സലൊം എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(വലി) "ബബീജമാത്ര" എന്നാൽ ലസമൻ കസായലിൽ സൂകലികലപട ബബീജതലിലന്റെഒരു കഡാസക എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഡബറ്റ്യൂ)"ലസമൻ കസ്റ്റഷൻ" എന്നാൽ കേന്നുകോലെലി ബബീജമാത്രകേളുലടെഉൽപാദനാം, കശേഖരണാം, സാംസ്കരണാം, സാംഭരണാം എന്നലിവയായലി സജ്ജബീകേരലിച്ചലിരലിക്കുന്നസലൊം എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(എകക) "കസവനങ്ങൾ" എന്നാൽ സർകാർ വലിനലിർകദശേലിക്കുന്ന ഏലതങ്കേലിലാംകേന്നുകോലെലി പ്രജനന കസവനങ്ങൾ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ലവ) “സാംസാനാം" എന്നാൽ കകേരള സാംസാനാം എന്നർത്ഥമാകുന്നു; (ഇസഡക) "സബക സ്റ്റാൻകഡർഡക ബബീജാം" എന്നാൽ നലിർദലിഷ്ട നലിലെവാരമലില്ലൊതബബീജാം അലല്ലെങ്കേലിൽ ലസമൻ കസാ എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഇസഡക എ) "അനധലികൃത ബബീജമാത്ര” എന്നാൽ അകതാറലിറലിയുലടെ അാംഗബീകോരാംഇല്ലൊത

ബബീജമാത്ര എന്നർത്ഥമാകുന്നു;

(ഇസഡക ബലി)) "ലവററലികനറലിയൻ" എന്നാൽ 1984-ലലെ ഇനക്ഷ്യൻ ലവററലിനറലികേകൗണസലിൽ ആകലിൽ (1984-ലലെ 52 -ാ◌ാ◌ാ◌ം കകേന ആകക) നലിർവ്വചെലിച്ചലിട്ടുള്ള പ്രകോരാം രജലിസ്റ്റർലചെയ്ത ഒരു ലവററലിനറലി പ്രാകൂബീഷണർ എന്നർത്ഥമാകുന്നു.

അദകഷ്യായാം 2

കേന്നുകോലെലി പ്രജനന

നലിയനണ അകതാറലിറലി

3. കേന്നുകോലെലി പ്രജനന നലിയനണ അകതാറലിറലിയുലടെ രൂപബീകേരണാം . — (1) സർകാർ, ഈആകകക പ്രാബലെക്ഷ്യതലിൽ വന്നതലിനുകശേഷാം, കേഴെലിയുന്നത്ര കവഗാം ഗസറക വലിജാപനാം വഴെലി, ഈ ആകകക പ്രകോരമുള്ള അതലിലന്റെ കേർതവക്ഷ്യങൾ നലിർവ്വഹലിക്കുന്നതലിനുാം അധലികോരങൾവലിനലികയാഗലിക്കുന്നതലിനുാം കവണലി, കേന്നുകോലെലി പ്രജനന നലിയനണ അകതാറലിറലി എന്നകപരലിൽ അറലിയലപടുന്ന ഒരു അകതാറലിറലി രൂപബീകേരലികകണതാണക.

(2) അകതാറലിറലിയലിൽ താലഴെപറയുന്ന അാംഗങൾ ഉണായലിരലികകണതാണക,അതായതക:—

(എ) ഡയറക്ടർ, മൃഗസാംരകണ വകുപകക— ലചെയർകപഴെക സണ;

(ബലി) ഫാകൽറലി ഡബീൻ, കകേരള ലവററലിനറലിയുാം ജന്തുശോസ്ത്രങ്ങളുാംസർവ്വകേലൊശോലെ —അാംഗാം;

(സലി) കജായലിന്റെക കേമബീഷണർ, മൃഗസാംരകണ കബീരവലികേസന മനാലെയാം,ഭാരത സർകാർ—അാംഗാം;

(ഡലി) ഡയറക്ടർ, കബീരവലികേസന വകുപകക— അാംഗാം;

(ഇ) സർകാർ മൃഗസാംരകണ വകുപലിലലെ കജായലിന്റെക ലസക്രകടറലിയുലടെ

പദവലിയലിൽ താലഴെയല്ലാത ഒരു ഉകദക്ഷ്യാഗസൻ—അാംഗാം;

(എഫക) മാകനജലിാംഗക ഡയറക്ടർ, കകേരള ലലെവകസ്റ്റാകക ലഡവലെപകലമന്റെകകബാർഡക—അാംഗാം;

(ജലി) ഡയറക്ടർ, അകാഡമലികക ആൻഡക റലിസർച്ചക, കകേരള ലവററലിനറലിയുാംജന്തുശോസ്ത്രങ്ങളുാം സർവ്വകേലൊശോലെ—അാംഗാം;

(എച്ചക) കകേരള സാംസാന ലവററലിനറലി കേകൗണസലിൽ അാംഗങ്ങളലിൽ നലിന്നുാംസർകാർ നാമനലിർകദശോം ലചെയ്യുന്ന ഒരാൾ—അാംഗാം;

(ഐ) സർകാർ നാമനലിർകദശോം ലചെയ്യുന്ന ഒരു ലവററലികനറലിയൻ—അാംഗാം;

(ലജ) കേന്നുകോലെലി പ്രജനന വലിഷയങ്ങളലിൽ പ്രാവബീണക്ഷ്യമുള്ളതുാം സർകാർ നാമനലിർകദശോം ലചെയ്യുന്നതുമായ ഒരു കബീരകേർഷകേൻ— അാംഗാം ;

(ലകേ) കജായലിന്റെക ഡയറക്ടർ (ലലെവകസ്റ്റാകക ലപ്രാഡകൻ), മൃഗസാംരകണ വകുപക ഡയറക്ടകറക— രജലിസാർ.

(3) അകതാറലിറലിയുലടെ ലദനാംദലിന പ്രവർതനങ്ങൾ രജലിസാർ കമൽകനാടാം വഹലിക്കുകേയുാം നലിയനലിക്കുകേയുാം ലചെകയ്യേണതാണക.

4. അകതാറലിറലിയുലടെ ആസാനാം.—അകതാറലിറലിയുലടെ ആസാനാം സാംസാനലത മൃഗസാംരകണ വകുപക ഡയറക്ടകറലിലൊയലിരലിക്കുന്നതാണക.

5. അകതാറലിറലിയുലടെ കയാഗങ്ങൾ.—(1) രജലിസാർ, ലചെയർകപഴെക സലന്റെ

നലിർകദശേപ്രകോരാം,
നലിശ്ചയലിക്കുന്ന സലെത്തും സമയത്തും,
നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന
നടെപടെലിക്രമങ്ങൾ പാലെലിചാം അകതാറലിറലിയുലടെ
കയാഗാം കചെകരണതാണക.

(2) അകതാറലിറലിയുലടെ കയാഗതലിലന്റെ
കേകാറാം അഞ്ചക ആയലിരലിക്കുന്നതാണക.

6. അകതാറലിറലിയലിലലെ വലിദഗ്ദ്ധരും മറക
ഉകദക്ഷ്യാഗസരും.— (1) അകതാറലിറലിയുലടെ
പ്രവർത്തനങ്ങൾ സാംസാനലത മൃഗസാംരകണ വകുപലിലലെ
ഉകദക്ഷ്യാഗസർ മുകഖന
നലിർവ്വഹലികകണതാണക. അകതാറലിറലിയുലടെ
പ്രവർത്തനങ്ങൾ കോരക്ഷ്യകമമായലി
നലിർവ്വഹലിക്കുന്നതലിനക കൂടുതൽ
ഉകദക്ഷ്യാഗസലരയും ജബീവനകാലരയും
ആവശേക്ഷ്യമായലി
വരുന്നപകാം സർകാരുമായലി കൂടെലിയാകലൊചെലിച്ചക
ലകോണക കേരാർ/ലഡപകകടഷൻ
വക്ഷ്യവസയലിൽ നലിയമലികാവന്നതാണക.

(2) ഒമ്പതക അാംഗങ്ങളലിൽ കൂടൊത വലിദഗ്ദ്ധരുലടെ
ഒരു കേണസൽകടറബീവക പാനൽ
അകതാറലിറലി തയ്യോറാകകണതാണക.
വലിദഗ്ദ്ധരുലടെ പാനലെലിൽ നലിന്നക, അകതാറലിറലി
ആവശേക്ഷ്യലപടുന്നതരതലിലള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ
നലിർവ്വഹലിക്കുന്നതലിനായലി
മൂന്നക
അാംഗങ്ങളലിൽ കൂടൊത സമലിതലി/സമലിതലികേൾ
അകതാറലിറലികക രൂപബീകേരലികാവന്നതാണക.

(3) (2)-ാാാാം ഉപവകുപക പ്രകോരാം
രൂപബീകേരലികലപടുന്ന സമലിതലിയലിലലെ
അാംഗങ്ങൾക്കും
അകതാറലിറലിയലിലലെ നാമനലിർകദശോം ലചെയ്യേലപട
അാംഗങ്ങൾക്കും നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന

പ്രകോരമുള്ള ഓണകററലിയാം, യാത്രാബത, ദലിനബത എന്നലിവയക അർഹതയുണായലിരലിക്കുന്നതാണക.

7. അകതാറലിറലിയുലടെ ചുമതലെകേൾ.—

അകതാറലിറലി താലഴെപറയുന്ന ചുമതലെകേൾ നലിർവ്വഹലികകണതാണക, അതായതക:—

(എ) സാംസാനതക കേന്നുകോലെലി പ്രജനന നയാം നടെപാക്കുകേ, അതുമായലി ബന്ധലപട കസവനങ്ങൾ പ്രദാനാം ലചെയ്യുകേ;

(ബലി) സാംസാന കേന്നുകോലെലി പ്രജനന നയതലിനക അനുസൃതമായലി സാംസാനതലിനകേകതാ പുറകതാ ഉൽപാദലിപലിക്കുന്നകതാ മകറലതങ്കേലിലാം രാജക്ഷ്യതക നലിന്നക ഇറക്കുമതലി ലചെയ്യുന്നകതാ ആയ ബബീജമാത്രകേളുലടെകയാ ഭ്രൂണതലിലന്റെകയാ സാംഭരണാം, വലിൽപന, ഉപകയാഗാം എന്നലിവ നലിയനലിക്കുകേ;

(സലി) നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾകനുസരലിചള്ള വലിത്തുകോളകേലളയുാം കപാത്തുകേലളയുാം സാകക്ഷ്യലപടുത്തുകേ;

(ഡലി) ഈ ആകലിലലെ 3-ാാാം അദക്ഷ്യായതലിൽ പറഞ്ഞലിരലിക്കുന്ന വക്ഷ്യവസകേൾകനുസൃതമായലി സാംസാനതക ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേൾ രജലിസ്റ്റർ ലചെയ്യുകേ;

(ഇ) ഈ ആകലിലലെയുാം ചെടങ്ങളലിലലെയുാം വക്ഷ്യവസകേൾകക അനുസൃതമായലി ലസമൻ ബാങ്കുകേൾ, എ. ഐ. കകേന്ദ്രങ്ങൾ രജലിസ്റ്റർ ലചെയ്യുകേ;

(എഫക) അകതാറലിറലി നലിശ്ചയലിക്കുന്ന നലിബന്ധനകൾകനുസൃതമായലി

സാംസാനതക കേന്നുകോലെലി പ്രജനനപ്രവർത്തനങ്ങൾ നടെത്തുന്നതലിനുകവണലി പരലിശേബീലെനാം ലെഭലിച്ച എ.ലഎ. ലടെകബീഷക്ഷ്യനാലര നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന നടെപടെലിക്രമങ്ങളലിലൂലടെ സാകക്ഷ്യലപടുത്തുകേ;

(ജലി) കേന്നുകോലെലി പ്രജനന പ്രവർത്തനങ്ങളുമായലി ബന്ധലപട നലിയമങ്ങൾ,നയങ്ങൾ മുതലൊയവ സാംബന്ധലിച്ചക ലപാതുജനങ്ങൾകലിടെയലിൽ അവകബാധാംസൃഷ്ടലിക്കുന്നതലിനുള്ള പരലിപാടെലികേൾ ആസൂത്രണാം ലചെയ്യുകേ;

(എച്ചക) കേന്നുകോലെലി പ്രജനനനയാം/നലിയമങ്ങൾ എന്നലിവ കോകലൊചെലിതമായലിപരലിഷ്കരലിക്കുന്നതലിനാവശേക്ഷ്യമായ നലിർകദശേങ്ങൾ സർകാരലിനക സമർപലിക്കുകേ;

(ഐ) കേന്നുകോലെലി പ്രജനനവമായലി ബന്ധലപട മറക പ്രവർത്തനങ്ങൾനലിർണ്ണയലികലപടുന്ന രബീതലിയലിൽ നലിർവ്വഹലിക്കുകേ.

8. അകതാറലിറലിയുലടെ അധലികോരങ്ങളുാം അധലികോരപരലിധലിയുാം.— (1) ഈ ആകലിലലെവക്ഷ്യവസകേൾക്കുാം അതലിൻ കേബീഴെലിൽ ഉണാകലിയ ചെടങ്ങൾക്കുാം വലികധയമായലി കേന്നുകോലെലിപ്രജനനപ്രവർത്തനങ്ങളുമായലി ബന്ധലപടക അകതാറലിറലികക സാംസാനത്തുടെനബീളാംഅധലികോരാം ഉണായലിരലിക്കുന്നതാണക.

(2) 7-ാാാം വകുപക പ്രകോരമുള്ള ചുമതലെകേൾ നലിർവ്വഹലിക്കുന്നതലിലന്റെ ഭാഗമായലി,അകതാറലിറലികക അലല്ലെങ്കേലിൽ അകതാറലിറലി ഇതലികലെകായലി അധലികോരലപടുതലിയലിട്ടുള്ളഉകദക്ഷ്യാഗസനക, ഏലതാരു ലസമൻ കസ്റ്റഷനലിൽ നലികന്നാ കേന്നുകോലെലി പ്രജനനപ്രവർത്തനങ്ങളലിൽ

ഏർലപടലിരലിക്കുന്ന വക്ഷ്യക്തലികേളലിൽ നലികന്നാ ആവശേക്ഷ്യമായ വലിവരങ്ങൾകശേഖരലികാൻ അധലികോരമുണ്ടായലിരലിക്കുന്നതാണക.

(3) കേന്നുകോലെലി പ്രജനന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടെത്തുന്ന പരലിസരതലിലന്റെഉതരവാദലപട ആൾ അലല്ലെങ്കേലിൽ മകറലതങ്കേലിലാം ആൾ അതരാം പ്രവർത്തനങ്ങൾനടെത്തുന്നതക ഈ ആകലിലലെകയാ അതലിൻ കേബീഴെലിൽ ഉണ്ടാകലിയലിട്ടുള്ള ചെടങ്ങളലിലലെകയാഏലതങ്കേലിലാം വക്ഷ്യവസകേൾകക വലിരുദ്ധമായലിടാണക എന്നക അകതാറലിറലികക അഭലിപ്രായാംഉള്ളകപാൾ, അങ്ങലനയുള്ള ആകളാടെക, വലിനലിർകദശേലികലപടുന്ന പ്രകോരമുള്ള വലിവരങ്ങൾനൽകുവാൻ ആവശേക്ഷ്യലപടുന്നതലിനക അകതാറലിറലികക
അധലികോരമുണ്ടായലിരലിക്കുന്നതാണക.

അദ്ധ്യായാം 3

ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേളുലടെയുാം ലസമൻ ബാങ്കുകേളുലടെയുാം, എ. ഐ. കകേന്ദ്രങ്ങളുലടെയുാംരജലികസ്ട്രഷനുാം, കൃത്രലിമ ബബീജാധാനാം നടെത്തുന്ന എ.ലഎ. ലടെകബീഷക്ഷ്യനാരുലടെയുാംവലിത്തുകോളകേളുല ടെയുാം സാകക്ഷ്യലപടുതലാം

9. ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേളുലടെ രജലികസ്ട്രഷൻ.— (1) ഈ ആകലിലന്റെ പ്രാരാംഭ തബീയതലിമുതൽ ഒരു ആൾ, കഫാം, പരലിമലിത ബാധക്ഷ്യതാപങ്കോളലിതാം (ലെലിമലിറഡക
ലെയബലിലെലിറലിപാർടകണർഷലിപക), കേമ്പനലി, ലപ്രാഡ്യൂസർ കേമ്പനലി, സാപനാം, സർകാരലിതര സാംഘലടെന,കേന്നുകോലെലി ബബീകഡ്ഴ്സക അകസാസലികയഷൻ, ട്രസ്റ്റക, കകേന്ദ്ര/സാംസാന സർകാർ വകുപക,സഹകേരണ സാംഘാം, മകറലതങ്കേലിലാം ഏജൻസലി എന്നലിവ അകതാറലിറലിയലിൽ നലിന്നകരജലികസ്ട്രഷൻ സർടലിഫലികറക കേരസമാകാലലത കൃത്രലിമ ബബീജാധാനതലിനുള്ള ബബീജമാത്രകേൾ ഉൽപാദലിപലിച്ചക

സാംഭരലിക്കുകേകയാ ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേൾ സാപലിക്കുകേകയാപ്രവർതലിപലിക്കുകേകയാ ഭ്രൂണങ്ങൾ ഉൽപാദലിപലിക്കുകേകയാ ലകേമാറാം ലചെയ്യുകേകയാ ലചെയ്യോൻപാടെലില്ലാതതാകുന്നു.

(2) ഒരു പുതലിയ ലസമൻ കസ്റ്റഷൻ സാപലിക്കുവാനും പ്രവർതലിപലിക്കുവാനുംആഗഹലിക്കുന്ന, (1)-ാംാംാം ഉപവകുപലിൽ പറയുന്ന ഒരു വക്ഷ്യക്തലി നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന ഫബീസകസഹലിതാം അപ്രകോരമുള്ള ഫാറതലിൽ രജലികസഷനു കവണലി അകപകലികകണതാണക.

(3) നലിലെവലിൽ പ്രവർതലിചലകോണലിരലിക്കുന്ന ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേൾ, ഈ ആകലിലന്റെപ്രാരാംഭ തബീയതലി മുതൽ മൂന്നക മാസതലിനുള്ളലിൽ രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിനക കവണലി,നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന ഫബീസക സഹലിതാം അപ്രകോരമുള്ള ഫാറതലിൽ അകതാറലിറലിയലിൽഅകപകലികകണതാണക. ഫാറതലിൽ ആവശേക്ഷ്യലപടുന്ന മറക വലിശേദാംശേങകളാലടൊപാംനലിലെവലിലലെ ബബീജകശേഖരതലിലന്റെ കേണകകക കൂടെലി അകപകകേൻ കരഖലപടുകതണതാണക.

(4) (2)-ഉാം (3)-ഉാം ഉപവകുപ്പുകേൾ പ്രകോരമുള്ള അകപകകേൾ ലെഭലിക്കുകമ്പാൾ,അകതാറലിറലി, നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന പ്രകോരാം ഒരു പ്രാഥമലികേ അകനകഷണാം നടെത്തുകേകയാനടെതലിക്കുകേകയാ ലചെയ്റ്റകശേഷാം താൽകാലെലികേ രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറകനൽകകേണതാണക. അപ്രകോരാം നൽകുന്ന താൽകാലെലികേ രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിനകപനണക മാസകാലെകതകക സാധുത ഉണായലിരലിക്കുന്നതാണക. അകപകകേലന്റെകരഖാമൂലെമുള്ള അകപകയലികനൽ, അകതാറലിറലികക ഈ കോലൊവധലി ആറക മാസകതകകകൂടെലി നബീടലിനൽകോവന്നതാണക. രജലികസഷൻ കോലൊവധലി നബീടലി നൽകുന്നതക സാംബന്ധലിച്ചതബീരുമാനാം, അകപകതബീയതലി മുതൽ

ഒരു മാസതലിനുള്ളലിൽ അകതാറലിറലി അകപകകേലനഅറലിയലികകണതാണക.

(5) അകപകകേൻ പുതുതായലി സാപലിക്കുന്ന ലസമൻ കസ്റ്റഷനക അലല്ലെങ്കേലിൽനലിലെവലിലള്ള ലസമൻ കസ്റ്റഷനക രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക ലെഭലിക്കുന്നതലിനായലിതാൽകാലെലികേ രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിലന്റെ കോലൊവധലിയായ പനണകമാസതലിനകേകമാ, (4)-ാംാംാംം ഉപവകുപക പ്രകോരാം ദബീർഘലിപലിച്ച കോലൊവധലിയായ തുടെർന്നുള്ളആറക മാസതലിനകേകമാ അപ്രകോരമുള്ള ലസമൻ കസ്റ്റഷനലിൽ പരലികശോധനനടെത്തുന്നതലിനായലി, അകതാറലിറലികക കരഖാമൂലൊം അകപക സമർപലികകണതാണക.അകപക ലെഭലിച്ചാൽ ഉടെൻതലന്ന അപ്രകോരമുള്ള പരലികശോധനയായലി അകതാറലിറലികേണസൽകടറബീവക പാനലെലിൽ നലിന്നക വലിദഗ്ദ്ധരുലടെ സമലിതലിലയ അയകയണതാണക.

(6) താൽകാലെലികേ രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക നൽകേലിയ പുതലിയ ലസമൻ കസ്റ്റഷനകഅലല്ലെങ്കേലിൽ പ്രവർതലിചലകോണലിരലിക്കുന്ന ലസമൻ കസ്റ്റഷനക താലഴെപറയുന്നസകൗകേരക്ഷ്യങ്ങൾ ഉലണന്നക/നലിബന്ധനകേൾ പാലെലിക്കുന്നുലണന്നക അകതാറലിറലികകകബാധക്ഷ്യലപടുന്നപകാം, ലസമൻ കസ്റ്റഷലന്റെ കപരുാം വലിലൊസവാം, രജലികസഷൻ നമ്പർ,ബബീകജാൽപാദനതലിനക ഉപകയാഗലികകണ സാകക്ഷ്യലപടുതലിയ വലിത്തുകോളകേലുലടെസവലികശേഷ തലിരലിച്ചറലിയൽ നമ്പർ, ലസമൻ കസ്റ്റഷലന്റെ ചുമതലെയുള്ള ആളലിലന്റെ കപരക,കൂടൊലത അകതാറലിറലി യുക്തലമന്നക കേരുതുന്ന മറക നലിബന്ധനകേളുാം വക്ഷ്യക്തമായലി കരഖലപടുതലിലകാണ്ടുള്ള നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന മാതൃകേയലിൽ രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക അതലിനക നൽകകേണതാണക, അതായതക:—

(എ) ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേളലിൽ,—

(i) വലിത്തുകോളകേലള നലിരബീകണാർത്ഥാം പാർപലിക്കുന്നതലിനക അകതാറലിറലിഅലല്ലെങ്കേലിൽ ഭാരത സർകാർ നലിഷ്കർഷലിക്കുന്ന വലിധതലിലള്ള സലെസകൗകേരക്ഷ്യ ലെഭക്ഷ്യതഉണായലിരലികകണതാണക;

(ii) വലിത്തുകോളകേലള വളർത്തുന്നതലിനും, പരലിപാലെലിക്കുന്നതലിനും, ബബീജകശേഖരണാം,ബബീജമാത്രകേളുലടെ കപ്രാസസലിാംഗക, ഗുണനലിലെവാര നലിയനണാം, സാംഭരണാം, വലിതരണാം,കേകാറലന്റെൻ എന്നലിവയക അകതാറലിറലി അലല്ലെങ്കേലിൽ ഭാരത സർകാർ നലിഷ്കർഷലിക്കുന്നവലിധതലിലള്ള സലെസകൗകേരക്ഷ്യലെഭക്ഷ്യത ഉണായലിരലികകണതാണക;

(iii) അകതാറലിറലി അലല്ലെങ്കേലിൽ ഭാരത സർകാർ നലിഷക കേർഷലിക്കുന്ന വലിധതലിൽബബീജമാത്രകേൾ സാംഭരലിക്കുന്നതലിനുള്ള സലെസകൗകേരക്ഷ്യലെഭക്ഷ്യത ഉണായലിരലികകണതാണക;

(ബലി) ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേളലിൽ ബബീകജാൽപാദനതലിനക ഉപകയാഗലിക്കുന്ന എല്ലാ വലിത്തുകോളകേളുാം,—

(i) (എ) കേകാറലന്റെൻ കസ്റ്റഷനലിൽ പ്രകവശേലിപലിക്കുന്നതലിനക മുൻപുാം;

(ബലി) നലിരബീകണാർത്ഥാം കേകാറലന്റെൻ കസ്റ്റഷനലിൽ പാർപലിച്ചലിരുന്നകോലെയളവലിലാം;

(സലി) വളർതലിയലിരുന്ന സലെത്തുാം;

(ഡലി) ലസമൻ കസ്റ്റഷനലിലാം;

അകതാറലിറലി അലല്ലെങ്കേലിൽ ഭാരത സർകാർ നലിഷ്കർഷലിക്കുന്ന സക്രബീനലിാംഗക ലടെസ്റ്റുകേളലിൽകരാഗവലിമുക്തമായവ ആയലിരലികണാം.

(ii) പ്രജനന നയതലിൽ നലിഷ്കർഷലിച്ച പ്രകോരമുള്ള അനുവദനബീയജനുസ്സുകേളുലടെ വർഗ്ഗ സവലികശേഷതകേകളാടെക കയാജലിക്കുന്നതുാം

അകതാറലിറലികയാ ഭാരതസർകാകരാ വക്ഷ്യൃക്തമാകലിയലിട്ടുള്ളതുാം കോലൊകോലെങ്ങളലിൽ പരലിഷ്ക്കരലിക്കുകേയുാം വലിജാപനാംലചെയ്യലിട്ടുള്ളതുമായ അളവലിലാം ഗുണനലിലെവാരതലിലാം വലിവലിധ സകഭാവ സവലികശേഷതകേളലിലാംഏറവാം കുറഞ്ഞ മാനദണ്ഡങ്ങൾ എങ്കേലിലാം പാലെലിച്ചലിരലികണാം;

(സലി) ബബീജമാത്രകേൾ ഉൽപാദലിപലിക്കുന്നതലികനാ സാംഭരലിക്കുന്നതലികനാവലിൽക്കുന്നതലികനാ വലിതരണാം ലചെയ്യുന്നതലികനാ കൃത്രലിമ ബബീജാധാനതലിനായലി വലിതരണാംലചെയ്യുന്നതലികനാ കവണലി വളർത്തുന്ന വലിത്തുകോളകേളുലടെ കൃതക്ഷ്യമായ വലിശേദാാംശേങ്ങൾനലിർണ്ണയലികലപടുന്ന പ്രകോരാം ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേളലിൽ സൂകലിച്ചലിരലികകണതാണക.

(7) അകപകകേനക പറയുവാനുള്ളതക പറയുവാൻ നക്ഷ്യായമായ ഒരവസരാംനൽകുകേയുാം കോരക്ഷ്യങ്ങൾ എഴുതലി കരഖലപടുതാനുള്ള അവസരാം നൽകുകേയുാം ലചെയ്യകശേഷാം അകതാറലിറലികക രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക നൽകുകേകയാ നലിരസലിക്കുകേകയാലചെയ്യോവന്നതാണക.

(8) രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിൽ നലിഷ്ക്കർഷലിച്ചലിട്ടുള്ളവക്ഷ്യവസകേൾപാലെലിക്കുന്നുലണ്ടന്നക ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതലിനുകവണലി അകതാറലിറലികക വലിദഗ്ദ്ധ സമലിതലിലയലസമൻ കസ്റ്റഷൻ പരലികശോധലിക്കുന്നതലിനായലി ആവശേക്ഷ്യാനുസരണാം അയയാവന്നതാണക.പ്രതലിവർഷാം കുറഞ്ഞതക ഒരു പ്രാവശേക്ഷ്യലമങ്കേലിലാം അപ്രകോരമുള്ള പരലികശോധനനടെകതണതാണക.

10. <u>രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിലന്റെ കോലൊ</u>വധലിയുാം പുതുകലാം.—(1) 9-ാാാാം വകുപലിലന്റെ(7)-ാാാാം ഉപവകുപക പ്രകോരാം നൽകുന്ന രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിനക അതക നൽകേലിയതബീയതലി മുതൽ രണക വർഷകാലെകതകക സാധുത ഉണായലിരലിക്കുന്നതാണക.

(2) രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക പുതുക്കുന്നതലിനു കവണലി രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറകകോലെഹരണലപടുന്നതലിനക മൂന്നക മാസാം മുമ്പായലി നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന നലിരകലിലള്ള ഫബീസകസഹലിതാം അകതാറലിറലിയലിൽ അകപകലികകണതാണക. രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക നൽകുന്നതുമായലി ബന്ധലപടക 9-ാാാാം വകുപലിലന്റെ (6)-ാാാാം ഉപവകുപലിൽ പറഞ്ഞലിരലിക്കുന്നസകൗകേരക്ഷ്യങൾ ഉലണന്നുാം നലിബന്ധനകേൾ പാലെലിക്കുന്നുലണന്നുാം അകതാറലിറലികകകബാധക്ഷ്യലപടുന്നപകാം, അകപക സകബീകേരലിച്ച തബീയതലി മുതൽ മൂന്നക മാസതലിനുള്ളലിൽ,രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക രണക വർഷകതകക കൂടെലി പുതുകലി നൽകകേണതാണക.രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക പുതുക്കുന്നതലിനായലി നൽകേലിയ അകപകയലികനൽ മൂന്നകമാസതലിനുള്ളലിൽ മറക വലിധതലിൽ അറലിയലിപക നൽകേലിയലില്ലൊലയങ്കേലിൽ രജലികസഷൻ പുതുകലിനൽകേലിയതായലി കേരുതലപകടെണതാണക.

(3) ബബീജമാത്രകേളുലടെ ഉൽപാദനതലിനുള്ള കയാഗക്ഷ്യതാമാനദണ്ഡങൾ പാലെലിക്കുന്നപുതലിയ വലിത്തുകോളകേലള, അകതാറലിറലിയുലടെ മുൻകൂർ അനുമതലിയുാം ആവശേക്ഷ്യമായസർടലിഫലികകഷനുാം ഇല്ലൊലത ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേളലിൽ പ്രകവശേലിപലിക്കുവാകനാഉപകയാഗലിക്കുവാകനാ പാടെലില്ലൊതതാകുന്നു. സാകക്ഷ്യലപടുതലിയ വലിത്തുകോളകേളുലടെ മരണാം,കേലയ്യോഴെലിയൽ എന്നലിവ യഥാസമയാം അകതാറലിറലിലയ കരഖാമൂലൊാം അറലിയലികകണതാണക.

11. <u>ലസമൻ ബാങ്കുകേളുലടെ ര</u>ജലികസഷൻ.— (1) ഈ ആകകക പ്രാബലെക്ഷ്യതലിൽ വന്നതബീയതലിയലിലാം അന്നുമുതൽക്കുാം ഏലതങ്കേലിലാം ആൾ, കഫാം, പരലിമലിത ബാധക്ഷ്യതാപങ്കോളലിതാം(ലെലിമലിറഡക ലെയബലിലെലിറലി പാർടകണർഷലിപക), കേമ്പനലി,

ലപ്രാഡഗ്വൂസർ കേമ്പനലി, സാപനാം,സർകാരലിതര സാംഘടെന, കേന്നുകോലെലി ബബീകഡ്ഢക അകസാസലികയഷൻ, ട്രസ്റ്റക,കകേന/സാംസാന സർകാർ വകുപക, സഹകേരണ സാംഘാം, മകറലതങ്കേലിലാം ഏജൻസലിഎന്നലിവ അകതാറലിറലിയലിൽ നലിന്നക രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക കേരസമാകാലത ലസമൻബാങ്കേക സാപലിക്കുകേകയാ പ്രവർതലിപലിക്കുകേകയാ ലചെയ്യുവാൻ പാടെലില്ലാതതാകുന്നു.

(2) (1)-ാാാം ഉപവകുപലിൽ പരാമർശേലിച്ചലിരലിക്കുന്ന രജലികസഷനുമായലി ബന്ധലപടകോരക്ഷ്യങൾ നലിർണ്ണയലിക്കുന്ന പ്രകോരാം ആയലിരലിക്കുന്നതാണക.

12. എ. ഐ. കകേനങ്ങളുലടെ രജലികസഷൻ.— (1) ഈ ആകക പ്രാബലെക്ഷ്യതലിൽ വന്നതബീയതലിയലിലാം അന്നുമുതൽക്കുാം ഏലതങ്കേലിലാം ആൾ, കഫാം, പരലിമലിത ബാധക്ഷ്യതാപങ്കോളലിതാം(ലെലിമലിറഡക ലെയബലിലെലിറലി പാർടകണർഷലിപക), കേമ്പനലി, ലപ്രാഡഗ്വൂസർ കേമ്പനലി, സാപനാം, സർകാരലിതര സാംഘടെന, കേന്നുകോലെലി ബബീകഡ്ഢക അകസാസലികയഷൻ, ട്രസ്റ്റക, സഹകേരണ സാംഘാം, മകറലതങ്കേലിലാം ഏജൻസലി എന്നലിവ അകതാറലിറലിയലിൽ നലിന്നക രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക കേരസമാകാലത എ. ഐ. കകേനങ്ങൾ സാപലിക്കുകേകയാ പ്രവർതലിപലിക്കുകേകയാ ലചെയ്യോൻ പാടെലില്ലാതതാകുന്നു.

(2) (1)-ാാാം ഉപവകുപലിൽ പരാമർശേലിച്ചലിരലിക്കുന്ന രജലികസഷനുമായലി ബന്ധലപട കോരക്ഷ്യങൾ നലിർണ്ണയലിക്കുന്ന പ്രകോരാം ആയലിരലിക്കുന്നതാണക.

വലിശേദബീകേരണാം.— ഈ വകുപലിലലെ യാലതാന്നുാം സർകാർ മൃഗസാംരകണ വകുപലിനക കേബീഴെലിലള്ള സാപനങ്ങൾകക ബാധകേമാകുന്നതല്ലെ.

13. വലിത്തുകോളകേളുലടെ സാകക്ഷ്യലപടുതൽ.— (1) ഈ ആകക പ്രാബലെക്ഷ്യതലിൽ വന്ന തബീയതലിയലിലാം അന്നുമുതൽക്കും ലസമൻ കസ്റ്റഷനുകേൾ, അകതാറലിറലി സാകക്ഷ്യലപടുതലിയലിട്ടുള്ള വലിത്തുകോളകേളലിൽ നലിന്നല്ലൊലത ബബീകജാൽപാദനാം നടെത്തുവാൻ പാടുള്ളതല്ലെ.

(2) വലിത്തുകോളകേളുലടെ സാകക്ഷ്യലപടുതൽ, സവലികശേഷ തലിരലിച്ചറലിയൽ നമ്പർ നൽകേലാം പ്രദർശേലിപലികലാം നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന പ്രകോരാം ആയലിരലികകണതാണക.

14. എ. ഐ. ലടെകബീഷക്ഷ്യലന്റെ സാകക്ഷ്യലപടുതൽ.— സർകാർ വലിനലിർകദശേലിക്കുന്ന അങ്ങലനയുള്ള രബീതലിയലിലാം അങ്ങലനയുള്ള നലിബന്ധനകേൾകക വലികധയമായും കൃത്രലിമ ബബീജാധാനാം നടെത്തുന്ന ലടെകബീഷക്ഷ്യലന അകതാറലിറലി സാകക്ഷ്യലപടുകതണതാണക.

15. ബബീജമാത്രകേളുലടെ വലിൽപന , ഉപകയാഗാം മുതലൊയവ ക്രമബീകേരലികൽ.— (1) അകതാറലിറലി അധലികോരലപടുതലിയ ആളുകേൾകല്ലൊലത മറാർക്കും ബബീജമാത്രകേൾ /ഭ്രൂണാം വലിൽക്കുകേകയാ വലിതരണാം ലചെയ്യുകേകയാ സമാനലിക്കുകേകയാ ലകേമാറാം ലചെയ്യുകേകയാ ലചെയ്യോൻ പാടെലില്ലൊതതാകുന്നു.

(2) നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന അങ്ങലനയുള്ള രബീതലിയലിലാം അപ്രകോരമുള്ള നലിബന്ധനകേൾകക വലികധയമായും അകതാറലിറലി നൽകുന്ന മുൻകൂർ അനുമതലി കൂടൊലത സാംസാനതലിനക പുറതക ഉൽപാദലിപലിക്കുന്ന ബബീജമാത്രകേൾ, ഭ്രൂണാം എന്നലിവ കൃത്രലിമബബീജാധാനതലിനുകവണലി സാംസാനതലിനകേതകവലിൽക്കുവാക

നാ വലിതരണാംലചെയ്യുവാകനാ സാംഭാവന ലചെയ്യുവാകനാ ലകേമാറാം ലചെയ്യുവാകനാ പാടെലില്ലാതതാകുന്നു.

(3) നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന അങ്ങലനയുള്ള രബീതലിയലിലാം അപ്രകോരമുള്ളനലിബന്ധനകേൾകക വലികധയമായും അകതാറലിറലി നൽകുന്ന മുൻകൂർ അനുമതലി ഇല്ലാലതകൃത്രലിമ ബബീജാധാനതലിനക കവണലികയാ ലകേമാറാം ലചെയ്യുന്നതലിനക കവണലികയാബബീജമാത്രകേകളാ ഭ്രൂണകമാ വലികദശേത്തുനലിന്നും സാംസാനകതകക ഇറക്കുമതലി ലചെയ്യുവാൻപാടെലില്ലാതതാകുന്നു.

(4) യാലതാരാളും അനധലികൃത ബബീജമാത്രകേളുലടെ ഉപകയാഗാം, മലിസക ബാൻഡഡകബബീജാം, സബകസ്റ്റാൻകഡർഡക ബബീജാം എന്നലിവയുലടെ ഉൽപാദനാം, ലകേവശോം വയൽ,വലിതരണാം, വലിൽപന, ഉപകയാഗാം, ഏലതങ്കേലിലാം രൂപതലിലള്ള ലകേമാറാം, ഇറക്കുമതലി- കേയറ്റുമതലി എന്നലിവ ലചെയ്യോൻ പാടെലില്ലാതതാകുന്നു.

16. <u>രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിലന്റെ തനലിപകേർപക.</u>— ഈ ആകലിലലെ വക്ഷ്യവസകേൾപ്രകോരാം നൽകേലിയ രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക അലല്ലെങ്കേലിൽ പുതുകൽ സർടലിഫലികറകവലിരൂപമാകുകേകയാ നഷ്ടലപടുകേകയാ നശേലിപലികലപടുകേകയാ ലചെലയ്തന്നക അകതാറലിറലികകകബാധക്ഷ്യലപടുകേയാലണങ്കേലിൽ നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന പ്രകോരമുള്ള ഫബീസക അടെച്ചകഅകപകലിക്കുന്നപകാം, അകപകകേനക സർടലിഫലികറലിലന്റെ തനലിപകേർപക നൽകോവന്നതാണക.

17. <u>രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക അസാധുവാകൽ.</u>— അകതാറലിറലികകക, ഇതകസാംബന്ധലിച്ചക അതലിനക ലെഭലിച്ച റഫറൻസലികനകലൊ പരാതലിയലികനകലൊ അലല്ലെങ്കേലിൽഅകതാറലിറലി രൂപബീകേരലിച്ച

വലിദഗ്ദ്ധ സമലിതലിയുലടെ അകനകഷണ റലികപാർടലിലന്റെ
അടെലിസാനതലികലൊ,—

(എ) ഒരു ലസമൻ കസ്റ്റഷൻ ഈ ആകലിൻ കേബീഴെലിലള്ള രജലികസഷൻസർടലിഫലികറക കനടെലിയതക ലതറായ വലിവരാം നൽകേലികയാ വഞനയലിലൂലടെകയാ ആലണകന്നാ;അലല്ലെങ്കേലിൽ

(ബലി) ഈ ആകകക പ്രകോരാം രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക ലകേവശേമുള്ളയാൾനക്ഷ്യായമായ കോരണങ്ങൾ കൂടൊലത, ഏതു വക്ഷ്യവസകേൾക്കുാം നലിബന്ധനകേൾക്കുാംവലികധയമായാകണാ സർടലിഫലികറക കനടെലിയതക, അവ പാലെലികാതലിരലിക്കുകേയാലണകന്നാ;അലല്ലെങ്കേലിൽ

(സലി) രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക ലകേവശേമുള്ളയാൾ ഈ ആകലിലലെകയാഅതലിൻ കേബീഴെലിൽ ഉണാകലിയ ചെടങ്ങളലികലെകയാ എലതങ്കേലിലാം വക്ഷ്യവസകേൾ ലൊംഘലിലച്ചകന്നാ, കബാദക്ഷ്യലപടുന്ന പകാം, സർടലിഫലികറക ലകേവശേമുള്ളയാൾലകതലിലര ഈ ആകകപ്രകോരാം എടുകാവന്ന മകറലതാരു നടെപടെലിക്കുാം ഭാംഗാം വരാത വലിധതലിൽ, അയാൾകക
കോരണാം കോണലികാൻ ഒരു അവസരാം നൽകേലിയകശേഷാം,—

(i) ഈ ആകകക പ്രകോരാം എലതങ്കേലിലാം വക്ഷ്യക്തലികക 9-ാാാം വകുപലിൻ കേബീഴെലിൽ രജലികസഷൻസർടലിഫലികകറാ പുതുകലിയ സർടലിഫലികകറാ അനുവദലിക്കുന്ന സമയതക ഏലതങ്കേലിലാംവക്ഷ്യവസകേൾ ചുമതലിയലിട്ടുള്ള സാംഗതലിയലിൽ ആ വക്ഷ്യക്തലി അതരാം വക്ഷ്യവസകേൾപാലെലിക്കുന്നതലിൽ വബീഴ്ച വരുതലിയാൽ രജലികസഷൻ/ പുതുകൽ സർടലിഫലികറക റദാക്കുകേകയാ,നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന പ്രകോരമുള്ള അതരാം നടെപടെലികേൾ സകബീകേരലിക്കുകേകയാ;

(ii) സർടലിഫലികറക ലകേവശേമുള്ളയാൾ നലിയമപ്രകോരമുള്ള എല്ലൊ

വക്ഷ്യവസകേളുാംഅകതാറലിറലികക കബാധക്ഷ്യമാകുാംവലിധാം പാലെലിക്കുന്നതുവലര രജലികസഷൻ/ പുതുകൽസർടലിഫലികറക താൽകാലെലികേമായലി നലിറുതലിവയ്ക്കുകേകയാ;

(iii) രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക ലകേവശേമുള്ളയാളലിൽ നലിന്നുാം വക്ഷ്യവസകേൾപാലെലിചലകോള്ളാലമന്നക കരഖാമൂലെമുള്ള ഉറപക എഴുതലിവാങ്ങുകേകയാ ലചെയ്യോവന്നതാണക.

18. <u>അപബീ</u>ൽ.— (1) ഈ ആകലിലലെ വക്ഷ്യവസകേൾ പ്രകോരാം രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറകനൽകുവാകനാ പുതുക്കുവാകനാ അകതാറലിറലി വലിസമതലിക്കുകേകയാ, രജലികസഷൻസർടലിഫലികറക റദാക്കുകേകയാ താൽകാലെലികേമായലി നലിറുതലിവയ്ക്കുകേകയാ ലചെയ്യതുമൂലൊംസങ്കേടെമനുഭവലിക്കുന്ന ഏലതാരാൾക്കുാം അതക സാംബന്ധലിച്ച കരഖാമൂലെമുള്ള അറലിയലിപക ലെഭലിച്ചകമുപതക ദലിവസതലിനകോം, അപകലെറക അകതാറലിറലി മുമ്പാലകേ അപബീൽ സമർപലികാവന്നതാണക.സാംസാനലത മൃഗസാംരകണ വകുപക ലസക്രടറലി ഈ ആകക പ്രകോരമുള്ള അപകലെറകഅകതാറലിറലി ആയലിരലിക്കുന്നതാണക:

എന്നാൽ നലിശ്ചലിത സമയപരലിധലികകോം അപബീൽ സമർപലിക്കുന്നതലിനക അപബീൽവാദലികക കേഴെലിയാതലിരുന്നതലിനക മതലിയായ കോരണമുലണന്നക അപകലെറക അകതാറലിറലികകകബാദക്ഷ്യലപടുന്നപകാം (1)-ാാാാം ഉപവകുപലിൽ പരാമർശേലിക്കുന്ന കോലൊവധലി മുതൽ മുപതകദലിവസാം വലരയുള്ള കോലെതാമസാം മാപാകാവന്നതാണക.

(2) അപബീൽ അകപകകേനക പറയുവാനുള്ളതക പറയുവാൻ നക്ഷ്യായമായ ഒരവസരാംനൽകേലിയ കശേഷാം, അപകലെറക അകതാറലിറലി, കേഴെലിയുന്നതുാം കവഗാം, അപബീൽ ലെഭലിച്ച

തബീയതലിമുതൽ പരമാവധലി മൂന്നു മാസതലിനകോം, അപബീലെലിൽ തബീരുമാനലമടുകകണതാണക.

അദകഷ്യായാം 4

പരലികശോധന, അകനകഷണാം, പലിടെലിലച്ചടുകൽ മുതലൊയവയ്ക്കുള്ള അധലികോരാം

19. പരലികശോധന , അകനകഷണാം , പലിടെലിലച്ചടുകൽ മുതലൊയവയ്ക്കുള്ള അധലികോരാം.— (1)ഈ ആകലികലെയുാം അതലിൻ കേബീഴെലിൽ ഉണാകലിയലിട്ടുള്ള ചെടങ്ങളലികലെയുാം വക്ഷ്യവസകേളുാംരജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിലലെ വക്ഷ്യവസകേളുാം നലിബന്ധനകേളുാം പാലെലിക്കുന്നുകണാ എന്നകളറപ്പുവരുത്തുന്നതലിനുാം കൂടൊലത പരലികശോധനകയാ ലതളലിലവടുപലികനാ കവണലിയുാംഅകതാറലിറലിയ്ക്കുാം അകതാറലിറലി ചുമതലെലപടുത്തുന്ന വലിദഗ്ദ്ധ സമലിതലി അാംഗങ്ങൾക്കുാം ലസമൻകസ്റ്റഷനുകേളലിൽ പരലികശോധനകയാ അകനകഷണകമാ നടെത്തുന്നതലിനുാം നടെതലിക്കുന്നതലിനുമുള്ളഅധലികോരമുണായലിരലിക്കുന്നതാണക.

(2) ഏലതങ്കേലിലാം പരലിസരതക, ഈ ആകലിലലെ വക്ഷ്യവസകേൾകക വലിരുദമായപ്രവർതനങ്ങൾ നടെക്കുന്നുലവകന്നാ, ആകലിലലെ വക്ഷ്യവസകേൾക്കുാം ചെടങ്ങൾക്കുാംഅനുസ്യൃതമല്ലൊലതയുാം രജലികസഷൻ സർടലിഫലികറലിൽ നലിഷ്കർഷലിച്ചലിട്ടുള്ള വക്ഷ്യവസകേൾപാലെലികാലതയുാം പ്രവർതലിക്കുന്നുലവകന്നാ അകതാറലിറലികകാഅകതാറലിറലിചുമതലെലപടുത്തുന്ന വലിദഗകധ സമലിതലി അാംഗങ്ങൾകകാ കോരക്ഷ്യകോരണസഹലിതാംകബാധക്ഷ്യലപടുന്നപകാം, ആ പ്രകദശേതക പ്രകവശേലിച്ചക സാമ്പലിളുകേൾ എടുക്കുകേകയാപരലികശോധന, ലതരച്ചലിൽ എന്നലിവ നടെത്തുകേകയാ നടെതലിക്കുകേകയാ ലചെയ്യോവന്നതാണക.

(3) ലസമൻ കസ്റ്റഷലന്റെ പരലിസരതക നലിന്നക ബബീജാം, രക്താം അലല്ലെങ്കേലിൽ ബബീജമാത്രകേൾഉൽപാദലിപലിക്കുവാനുപകയാഗലിക്കുന്ന മറക വസ്തുകൾ എന്നലിവയുലടെ സാമ്പലിളുകേൾ കശേഖരലിച്ചകഅാംഗബീകൃത ലെകബാറടറലിയലിൽ അതരാം സാമ്പലിളുകേൾ വലിശേകേലെനാം ലചെയ്യേലിക്കുകേയുാംഅാംഗബീകോരമലില്ലാത വലിത്തുകോളയലിൽ നലിന്നുള്ള ബബീജമാത്രകേളുലടെ കശേഖരാം ഉടെനടെലി നശേലിപലിക്കുകേയുാംബബീജമാത്രകേളുലടെ സാംസ്കരണതലിനുള്ള ഉപകേരണങൾ മുദ്രവയ്ക്കുകേയുാം പലിടെലിലച്ചടുക്കുകേയുാംലചെകയ്യേണതാണക.

(4) അകനകഷണാം, പലിടെലിലച്ചടുകൽ മുതലൊയവയുമായലി ബന്ധലപടക 2023- ലലെഭാരതബീയ നാഗരലികേ സുരകാ സാംഹലിതയലിലലെ (2023-ലലെ 46- ാാാം കകേന ആകക)ബന്ധലപട വക്ഷ്യവസകേൾ, ഈ വകുപലിലന്റെ (1)- ഉാം (2)- ഉാം (3)- ഉാം ഉപവകുപ്പുകേൾപ്രകോരമുള്ള അകനകഷണാം, പലിടെലിലച്ചടുകൽ മുതലൊയവയക ബാധകേമായലിരലിക്കുന്നതാണക.

20. കരഖകേളുലടെ സൂകലികലാം സമർപണവാം.— (1) ഈ ആകക പ്രകോരാം രജലികസഷൻസർടലിഫലികറക കനടെലിയ ഓകരാ വക്ഷ്യക്തലിയുാം തലന്റെ ബലിസലിനസക ഇടെപാടുകേളുമായലി ബന്ധലപടരജലിസ്റ്ററുകേളുാം അകകൗണ്ടുകേളുാം കരഖകേളുാം അകതാറലിറലി നലിഷ്കർഷലിക്കുന്ന പ്രകോരാംസൂകലികകണതാണക.

(2) ഒരു ലസമൻ കസ്റ്റഷൻ/ലസമൻ ബാങ്കേക അലല്ലെങ്കേലിൽ എ.ഐ. കകേനതലിലന്റെരജലികസഷൻ സർടലിഫലികറക ലകേവശേമുള്ള ഓകരാ വക്ഷ്യക്തലിയുാം ലസമൻ കസ്റ്റഷലന/ ലസമൻബാങ്കേലിലന അലല്ലെങ്കേലിൽ എ. ഐ. കകേനലത സാംബന്ധലിച്ച വാർഷലികേ റലികപാർട്ടുാം അതലിലന്റെ തനലിപകേർപ്പുാം നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന മാതൃകേയലിലാംസമയത്തുാംഅകതാറലിറലികക സമർപലികകണതാണക.

(3) വലിതരണതലിനുകവണലി
കശേഖരലിച്ചലിട്ടുള്ളബബീജമാത്രകേളുലടെ
യുാം
സാകക്ഷ്യലപടുതൽ ആവശേക്ഷ്യമുള്ള പുതലിയ
വലിത്തുകോളകേളുലടെയുാം
വലിശേദാാംശേങൾ
നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന മാതൃകേയലിലാം
സമയത്തുാം റലികപാർടായലി അകതാറലിറലികക
സമർപലികകണതാണക.

21. <u>നലിർകദശേങൾ നൽകുവാനു</u>ള്ള അധലികോരാം.—
ഈ ആകലിലലെയുാം ചെടങ്ങളലിലലെയുാം
വക്ഷ്യവസകേൾക്കുാം ഇതക സാംബന്ധലിച്ചക സർകാർ
നൽകുന്ന നലിർകദശേങ്ങൾക്കുാം
വലികധയമായലി, അകതാറലിറലികക
അതലിലന്റെ അധലികോരങ്ങളുാം
ചുമതലെകേളുാം
നലിർവ്വഹലിക്കുന്നതലികലെയായലി,
ഏലതങ്കേലിലാം ആളലികനാ, ഉകദക്ഷ്യാഗസകനാ,
അധലികോരസാനതലികനാ കരഖാമൂലൊം ഏലതാരു
നലിർകദശേവാം നൽകോവന്നതുാം അതരാം
ആൾ, ഉകദക്ഷ്യാഗസൻ, അധലികോരസാനാം, അതതക
സാംഗതലികപാലലെ, അവ പാലെലികാൻ
ബാദക്ഷ്യസരായലിരലിക്കുന്നതുമാണക.

22. കകോടെതലിയലിൽ പരാതലി നൽകുവാനുള്ള
അധലികോരാം. - ഏലതങ്കേലിലാം ആൾ,
സാപനാം, കേമ്പനലി അലല്ലെങ്കേലിൽ സർകാരലിതര
സാംഘടെന ഈ ആകലികലെകയാ അതലിൻ കേബീഴെലിൽ
ഉണാകലിയ ചെടങ്ങളലികലെകയാ വക്ഷ്യവസകേൾകക
വലിരുദമായലി കേന്നുകോലെലി പ്രജനന
പ്രവർതനങ്ങളലികലൊ അലല്ലെങ്കേലിൽ
ബബീജാം/ഭ്രൂണതലിലന്റെ വക്ഷ്യാപാരാം, വലിതരണാം
എന്നലിവയലികലൊ
ഏർലപടലിരലിക്കുന്നു എന്നക അകതാറലിറലികക
കബാധക്ഷ്യമാകുന്നപകാം അയാൾലകതലിലര

അകതാറലിറലികകാ അകതാറലിറലി അധലികോരലപടുത്തുന്ന ഏലതങ്കേലിലാം ഉകദക്ഷ്യാഗസകനാ ജുഡബീഷക്ഷ്യൽ ഫസ്റ്റക കാസക മജലികസറക കകോടെതലിയലിൽ പരാതലി നൽകോവന്നതാണക.

23. ശേലികകേൾ.— ഈ ആകലിലലെയുാം ചെടങ്ങളലിലലെയുാം ഏലതങ്കേലിലാം വക്ഷ്യവസകേൾ ലൊംഘലിക്കുന്ന ഏലതാരാളുാം കുറസാപനതലികനൽ ഒരു ലെകാം രൂപ വലരയാകോവന്ന പലിഴെകയാ അലല്ലെങ്കേലിൽ ഒരു വർഷാം വലരയാകോവന്ന തടെകവാ അലല്ലെങ്കേലിൽ രണ്ടുാം കൂടെലികയാ നൽകേലി ശേലികലികലപകടെണതാണക.

24. കുറങ്ങൾകക നടെപടെലിലയടുകൽ.— (1) അകതാറലിറലിയുലടെകയാ അലല്ലെങ്കേലിൽ അകതാറലിറലിഇതലിനായലി അധലികോരലപടുതലിയ ഏലതങ്കേലിലാം ഉകദക്ഷ്യാഗസലന്റെകയാ കരഖാമൂലെമുള്ളപരാതലിയലികനലെല്ലാലത, യാലതാരു കകോടെതലിയുാം ഈ ആകക പ്രകോരാം ശേലികാർഹമായകുറതലികനൽ നടെപടെലിലയടുക്കുവാൻ പാടെലില്ലാതതാകുന്നു.

(2) ഈ ആകക പ്രകോരാം ശേലികാർഹമായ ഏലതാരു കുറവാം ജുഡബീഷക്ഷ്യൽ ഫസ്റ്റക കാസകമജലികസറക കകോടെതലിയലിൽ വലിചൊരണ ലചെയ്യോവന്നതാണക.

അദക്ഷ്യായാം 5

പലെവകേ

25. അാംഗബീകൃത ലെകബാറടറലിയുലടെ റലികപാർടക .—ഒരു അാംഗബീകൃത ലെകബാറടറലി യഥാവലിധലിനൽകേലിയ റലികപാർടായലി കേണകാക്കുന്ന ഏതക കരഖയുാം ഈ ആകക പ്രകോരമുള്ള ഏതകനടെപടെലികേളലിലാം അതലിൽ പറഞ്ഞലിരലിക്കുന്ന വസ്തുതകേളുലടെ ലതളലിവായലി ഉപകയാഗലികാവന്നതാണക.

26. തകദശോധലികോരസാനങ്ങളുലടെ ചുമതലെ.— അകതാറലിറലിയുലടെ ചുമതലെകേൾനലിർവ്വഹലിക്കുന്നതലിനക ആവശേക്ഷ്യമായ സഹായസഹകേരണങ്ങളുാം വലിവരങ്ങളുാം ബന്ധലപടതകദശോധലികോരസാനങ്ങൾഅകതാറലിറലികക നൽകകേണതുാം,

ആവശേക്ഷ്യമുള്ളകപാൾഅപ്രകോരമുള്ള കരഖകേളുാം പ്രമാണങ്ങളുാം വലിശേദ പരലികശോധനകേൾകായലി ലെഭക്ഷ്യമാകകണതുമാണക.

വലിശേദബീകേരണാം.— ഈവകുപലിലന്റെ ആവശേക്ഷ്യതലികലെകക, "തകദശോധലികോരസാനങ്ങൾ" എന്നാൽ ഓാകരാ ജലില്ലെയലിലലെയുാം മൃഗസാംരകണആഫബീസർ, അകദഹാം അധലികോരലപടുത്തുന്ന മറക ഉകദക്ഷ്യാഗസർ, കകേരള ലലെവക കസ്സാകകലഡവലെപകലമന്റെക കബാർഡലിലലെ മാകനജർ (ലലെവക കസ്സാകക ലപ്രാഡകൻ), അകദഹാംഅധലികോരലപടുത്തുന്ന മറക ഉകദക്ഷ്യാഗസർ എന്നർത്ഥമാകുന്നു.

27. റലികപാർട്ടുകേളുലടെ സമർപണാം.— അകതാറലിറലി, അതലിലന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, വരവകലചെലെവക കേണക്കുകേൾ അലല്ലെങ്കേലിൽ നയങ്ങൾ എന്നലിവയുമായലി ബന്ധലപട റലികപാർട്ടുകേൾ, സലിതലിവലിവരകണക്കുകേൾ, മറക വലിവരങ്ങൾ എന്നലിവ നലിർണ്ണയലികലപടുന്ന രബീതലിയലിൽ,കോലൊകോലെങ്ങളലിൽ, സർകാരലിനക സമർപലികകണതാണക.

28. അകതാറലിറലിയലിലലെ എല്ലൊ വലിദഗ്ദ്ധരുാംഉകദക്ഷ്യാഗസരുാം പബലികേക സർവന്റുമാരായലിരലിക്കുലമന്നക.— ഈ ആകലിലലെ വക്ഷ്യവസകേൾ പ്രകോരമുള്ള, അകതാറലിറലിയലിലലെഎല്ലൊ വലിദഗ്ദ്ധരുാം ഉകദക്ഷ്യാഗസരുാം ഈ ആകലിലലെ ഏലതങ്കേലിലാം വക്ഷ്യവസകേൾക്കുാം അതുമായലിബന്ധലപട ചെടങ്ങൾക്കുാം അനുസൃതമായലി പ്രവർതലിക്കുകമ്പാകഴൊ അലല്ലെങ്കേലിൽ അവയലിലലെവക്ഷ്യവസകേൾ നടെപാക്കുകമ്പാകഴൊ 2023-ലലെ ഭാരതബീയ നക്ഷ്യായ സാംഹലിത (2023-ലലെ 45-ാാാാംകകേന ആകകക) പ്രകോരമുള്ള പബലികേക സർവന്റുമാരായലി കേരുതലപകടെണതാണക.

29. സലിവലിൽ കകോടെതലികേളുലടെ അധലികോരലിതയക വലിലെകകക.— ഈ ആകകക പ്രകോരകമാ അതലിൻകേബീഴെലിലണാകലിയ ചെടങ്ങൾ പ്രകോരകമാ, അകതാറലിറലികയാ, അകതാറലിറലി

ചുമതലലെലപടുത്തുന്നഉകദക്ഷ്യാഗസകരാ വലിദഗ്ദ്ധകരാ പരലികശോധന നടെതലി, ഈ ആകകക പ്രകോരാം അവരലിൽ നലികലിപ്തമായഅധലികോരാം വലിനലികയാഗലിച്ചക ഏലതങ്കേലിലാം വലിഷയതലിൽ തബീർപ്പു കേൽപലിച്ചകതാ അതലിനായലിഅവലൊംബലിച്ച രബീതലികയാ, തബീരുമാനങ്ങകളാ കചൊദക്ഷ്യാം ലചെയ്യുവാൻ യാലതാരു സലിവലിൽ കകോടെതലിക്കുാംഅധലികോരലിത ഉണായലിരലിക്കുന്നതല്ലെ.

30. ഉതമവലിശേകാസപൂർവ്വാം ലചെയ്ത പ്രവൃതലികേൾകക സാംരകണാം.— അകതാറലിറലികയാഏലതങ്കേലിലാം അാംഗകമാ അകതാറലിറലി ചുമതലലെലപടുത്തുന്ന ഉകദക്ഷ്യാഗസകരാ വലിദഗ്ദ്ധകരാഉതമവലിശേകാസതലിലാം ലപാതുതാല്പരക്ഷ്യാം മുൻനലിർതലിയുാം ഈ ആകകക പ്രകോരകമാ അതലിൻ കേബീഴെലിൽഉണാകലിയലിട്ടുള്ള ചെടങൾ പ്രകോരകമാ ലചെയ്തകതാ ലചെയ്യോൻ ഉകദശേലിക്കുന്നകതാ ആയകോരക്ഷ്യങ്ങൾലകതലിലര യാലതാരു വക്ഷ്യവഹാരകമാ കപ്രാസലികേറ്റ്യൂഷകനാ മറക നലിയമ നടെപടെലികേകളാനലിലെനലിൽക്കുന്നതല്ലെ.

31. ചെടങൾ ഉണാക്കുവാനുള്ള അധലികോരാം.—(1) ഈ ആകലിലലെ വക്ഷ്യവസകേൾനടെപലിലൊക്കുന്ന ആവശേക്ഷ്യതലികലെകായലി സർകാരലിനക, ഗസറക വലിജാപനാം വഴെലി, ചെടങൾഉണാകാവന്നതാണക.

(2) ഈ വകുപലിൻ കേബീഴെലിൽ ഉണാകലപടുന്ന ഏലതാരു ചെടവാം അതകഉണാകലിയകശേഷാം, കേഴെലിയുന്നത്രകവഗാം, നലിയമസഭ സകമളനതലിലൊയലിരലിക്കുകമ്പാൾഅതലിലന്റെ മുമ്പാലകേ, അതക ഒരു സകമളനതലികലൊ, തുടെർച്ചയായ രണകസകമളനങ്ങളലികലൊലപടൊവന്ന ആലകേ പതലിനാലെക ദലിവസകാലെകതകക വകയണതുാം,അപ്രകോരാം അതക ഏതക സകമളനതലിൽ വയ്ക്കുന്നുകവാ ആ സകമളനകമാ,ലതാടടുത്തുവരുന്ന സകമളനകമാ അവസാനലിക്കുന്നതലിനുമുമ്പക നലിയമസഭ പ്രസ്തുതചെടതലിൽ ഏലതങ്കേലിലാം കഭദഗതലി വരുത്തുകേകയാ, അഥവാ ആ ചെടാം ഉണാകകണതലിലല്ലെന്നകതബീരുമാനലിക്കുകേകയാ ലചെയ്യുന്നപകാം, ആ ചെടതലിനക അതലിനുകശേഷാം, അതതുസാംഗതലികപാലലെ, അപ്രകോരാം കഭദഗതലി

ലചെയ്യപ്രകോരാം
പ്രാബലെക്ഷ്യമുണായലിരലിക്കുകേകയാ,അഥവാ യാലതാരു പ്രാബലെക്ഷ്യവമലില്ലാതലിരലിക്കുകേകയാ ലചെയ്യുന്നതുമാകുന്നു; എന്നലിരുന്നാലാം,അപ്രകോരമുള്ള ഏലതങ്കേലിലാം കഭദഗതലികയാ റദാകകലൊ, അതതുസാംഗതലികപാലലെ, ആചെടപ്രകോരാം മുമ്പക ലചെയ്യലിട്ടുള്ള ഏലതങ്കേലിലാം സാംഗതലിയുലടെ സാധുതയക ഭാംഗാം വരാതവലിധതലിൽ ആയലിരലികകണതാണക.

32. ലവഷമക്ഷ്യങ്ങൾ നബീകാം ലചെയ്യുന്നതലിനുള്ള അധലികോരാം.— (1) ഈ ആകലിലലെവക്ഷ്യവസകേൾ നടെപലിലൊക്കുന്നതലിൽ എലനങ്കേലിലാം ലവഷമക്ഷ്യങ്ങൾ ഉണാകുന്നപകാം, സർകാരലിനക,അതരാം ലവഷമക്ഷ്യാം നബീകാം ലചെയ്യുന്നതലികലെകക ആവശേക്ഷ്യലമകന്നാ യുക്തലമകന്നാ അതലിനകകതാന്നുന്നതുാം ഈ ആകലിലലെ വക്ഷ്യവസകേൾകക വലിരുദമല്ലൊതതുമായ ഏതക കോരക്ഷ്യവാം, സർകാർഗസറലിൽ വലിജാപനാം ലചെയ്യേലപടുന്ന ലപാതുവായകതാ പ്രകതക്ഷ്യകേമായകതാ ആയ ഉതരവകമുകഖന ലചെയ്യോവന്നതാണക :

എന്നാൽ ഈ ആകക പ്രാബലെക്ഷ്യതലിൽ വന്ന തബീയതലി മുതൽ ര ണ്ടു വർഷാം കേഴെലി ഞതലിനുകശേഷാംഅങ്ങലനയുള്ള യാലതാരു ഉതരവാം പുറലപടുവലിക്കുവാൻ പാടെലില്ലൊതതാകുന്നു.

(2) ഈ വകുപലിൻ കേബീഴെലിൽ ഉണാകലിയ ഓാകരാ ഉതരവാം നലിയമസഭ മുമ്പാലകേവകയണതാണക.

33. <u>അകതാറലിറലികക ആവശേക്ഷ്യമായ തുകേ</u> വകേയലിരുതൽ.— അകതാറലിറലിയുലടെപ്രവർതനങ്ങൾകക ആവശേക്ഷ്യമായ തുകേ, മൃഗസാംരകണ വകുപലിലന്റെ ബജറക വലിഹലിതതലിൽസർകാർ വകേയലിരുകതണതാണക.

34. റദാകലാം ഒഴെലിവാകലാം.— (1) ദലി കകേരള ലലെവക കസ്റ്റാകക ഇാംപ്രൂവകലമന്റെക ആകക, 1961 (1961-ലലെ 17) ഇതലിനാൽ റദാകലിയലിരലിക്കുന്നു.

(2) അങ്ങലന റദാകലിയലിരുന്നാൽ തലന്നയുാം, പ്രസ്തുത ആകക പ്രകോരാം ലചെയ്യ ഏലതങ്കേലിലാംകോരക്ഷ്യകമാ എടുത ഏലതങ്കേലിലാം നടെപടെലികയാ ഈ ആകക

പ്രകോരാം ലചെയ്യതാകയാ, എടുതതാകയാകേരുതലപകടെണതാണക.